

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külsőek, munkások, gazdasági egyetli tagok és közéleti előfizetők egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10,489. szám.

Post festa.

A milyen bizonyos, hogy a világegyetemnek az Úr által történt megalkotásának első napján, már megjelent az első kételkedő és gáncsoskodó Lucifer alakjában, ép olyan bizonyosra vetjük, hogy a nagy fáradságok és nagy áldozatok árán, a legnemesebb intencióval városunkba összehívott és itt augusztus 24-én megtartott Székely Szövetségek gyűlésének nyomán is uton-utófélen fognak keletkezni kicsinylői, gáncsoskodói, a kik bár összetett kézzel nézték az előkészület nehézségeit, bár egy szemernyi munkával sem járultak annak létrehozásához, ünneputánra pretendálni fogják maguknak a nagyképűsködő bírálat jogát.

Hát igaz, hogy minden, a mi a nagy nyilvánosság előtt lefolyik, vagy történik, jogcimet ad a higgadt és tárgyilagos bírálatra és azt, — ha pláne jóakarattal ered, — minden tényezőnek kötelessége megszívlelni; de mindazok, a kik eddig a bírálat szolgálatába bocsátkoztak és bocsátkoznak, egy általános nagy és közös hibában szenvednek, a midőn az ilyen kongresszusok célját merőben szem elől tévesztik. Minden kongresszusnak — melyet eddig a világon tartottak, — célja az volt, hogy meglevő hiányokat feltárjon és azoknak orvoslására irányt mutasson vagy határozatot hozzon. Ám a mi székely gyűléseink nem abban a hibában leledzenek, hogy nem ismerik fel a bajokat, — nem jelölik meg az irányokat és nem hoznak a megszüntetésükre javaslatokat és határozatokat, hanem igenis az: hogy nincs meg a végrehajtó hatalom és az ehhez szükséges anyagi tőkéjük; mert az egyes Székely Társaságoknál befizetett koronás évi díjak, alig elégségesek a folyó évi elkerülhetlen szükségletek fedezésére.

A tőkegyűjtés egy eredeti, célszerű módját a lefolyt kongresszuson egyik lelkes székely testvérünk Gálffy Ignác indítványozta, a ki most indítványa gyakorlati kivitelében a következőket teszi közzé:

Felhívás a székelyekhez!

A folyó évi augusztus 24-én, Székelyudvarhelyen tartott Székely kongresszus megismervén az erdélyi magyarság nehéz helyzetét, egyhangulag elfogadta azt

az indítványt, hogy — mikép az ősök, — mi is lustrálást rendezzünk. Vegyük számba az összes élő székelyeket, hogy tudjuk, kik és hányan vagyunk, kikre a nemzetvédő munkában, az erdélyi magyarság ügyének teljes diadalra vitelében számíthatunk. E végre egy törzskönyv: a Székelység Aranykönyve szerkesztését határozta el és egyúttal kimondotta, hogy egy Székely Nemzeti Alapot alkot, melyhez reméli, hogy az összes élő székelyek mindenike, legalább 1 koronával járul. Ezzel megindítjuk az erdélyi magyarság gazdasági felsegítésének munkáját.

Abban mindnyájan egyetértünk, hogy az erdélyi magyarság veszedelemben van. Veszedelemben, melynek elhárítása iránt való teendők nem holnap, nem is ma, hanem azonnal megállapítandók.

A megállapított irányba való cselekvést pedig azonnal meg kell kezdeni.

Azt is megállapítottuk, hogy az erdélyi magyarság megmentése csak a székelység által történhetik. Ha a Székelyföldön kívül Erdélyben levő magyarság nem menthető meg, világosan tudja mindenki, hogy utána pusztul a székely is és a bástyái nélkül szűkölködő Magyarország sem tarthatja meg önállóságát, sem hazáját.

De hála Istennek ennyire nem vagyunk. A székelységben élő munkáló öserő képes arra, hogy a nemzet alkotó, az új honfoglaló munkára vállalkozhassék és azt diadalmasan véghez is vigye. Ebben a munkájában, mely az egész magyar nemzet létérdeke, számít először önmagára, arra a szívósságra, melylyel több mint ezer éven át a népeket és nemzeteket irtó viharokat is dicsőségesen kiállította és ha oly szegényen is vagyunkban, mint hajdanán, de ép oly gazdagon tetterőben, hazaszeretében, áldozatkészségben és sokkal erősebben számban, mint bármikor, kibontja a zászlót, melyre az ősök szent jelmondata: „hazánkért, nemzetünkért és szabadságunkért“ van felírva.

De számít második sorban az erdélyi magyarság minden tagjára, kiknek gazdasági érdekeikért indul küzdelemre és számít a nagy magyar társadalom jóindulatú támogatására, hiszen a magyar nemzet ügye a Maros és Küküllők s az Olt és Szamosok folyam-völgyeiben indul el.

Hogy mégis megkezdhesük a küzdelmet, tudnunk kell kikre számíthatunk. Álljon közibénk, aki székely. Jöjjön ide, aki férfiú, hadd lássák, hogy nem fajult el még a székely; jöjjön ide a szerető hitves és ara, hogy bátorítsa a küzdelemre indulót ama boldog óra reménységével, melyet majd az elért diadal után a biztos édes otthon nyújt; jöjjön ide a gyermek látni és tanulni lelkesedést, melyben neki is élnie kell, hogy felvehesse a kezünkől a harc közben kihulló zászlót, és fejezze be munkánkat; jöjjenek ide az aggok, hogy megáldják a mi kezdsünket és azzal a tudattal hunyjanak sirjaikba, hogy a székely őrt áll, küzd és győzni fog ellenségein és győzelmi zászlóját nem az ellenség füstölő hajlékának romjaira, hanem apái holttesteinek nyugvó helye által megszentelt földjének visszavivott, biztosított bérceire, tornyaira, házaira tüzi ki.

A tanügy összes munkásai, akik sorainkat olvassák, vessék lelkökbe, hogy mi igazi honfoglalást akarunk végezni, honvédelmet szervezni. Ebben a munkában számítanunk kell minden tanítóra-lelkészre és tisztviselőre, aki székely, vagy velünk érez. Felhívunk azért mindenkit, akit ez illet, vegye figyelmébe felkiáltásunkat és segítsen megalkotni nekünk a Székelység Aranykönyvét és osszerakni a Székely Nemzeti Alapot. A székelyföldön a történelmi hagyományoknak megfelelően az ősi székelyszékek és városok körül fogjuk csoportosítani a szervező és gyűjtő bizottságokat, a Királyhágón innen Budapest, Arad, Debrecen, Miskolc, illetve az itt és később másutt is alakult és alakuló székelytársaságokra háramlik a gyűjtés és szervezés feladata.

Az adományok beszolgáltatására később megjelöljük a megfelelő utat, de addig is, míg az egész ügy szervezve lenne a Székelyudvarhelyen ott volt debreceni és miskolci képviselők úgy állapodtunk meg, hogy a debreceniek megcsináltatják magát az Aranykönyvet, a miskolciak pedig a mennyire lehet összegyűjtjük a Királyhágón innen élő és székelyföldről a hosszú idők folyamán ide kiszármazottak ivadékeit: kicsinyeket és nagyokat. És ezennel felhívjuk azokat, a kik célunkat helyeslik, hogy a Székely Nemzeti Alap részére adományait a Miskolci

M. Kir. Állami Felső Kereskedelmi Iskola Igazgatósága címére a küldő származási adatainak feljegyzésével küldjék be. A következő székely kongresszus 1909-ben Debreczenben piros pünkösdi napján lesz, erre az alkalomra mi el akarjuk készíteni az Aranykönyvet és le akarjuk tenni Debreczen székházának asztalára a Nemzeti Alapnak azt a részét, melyet Csaba népének az évszázadok alatt ide kiszármazott ivadécai segítségül visznek.

Megsokasodva térnek vissza az ivadékok az ő honszerelmükben és áldozatkészségükben, harcoló segítő csapatokként a nagy nemzeti küzdelemhez. Akik felhívásunkat olvassák, „vegyék számba a hivatást“ buzdítsák és értesítésüket nekünk küldjék be. Mivel a kezelési költséget lehetőleg el kell kerülnünk, levelekre csak lapok útján válaszolunk, hol a kimutatásokat is közzé fogjuk tenni.

Az aranykönyvet 1909. januárius 1-én kezdjük meg; betűsorban fogjuk beiktatni a jelentkezőket s az egyenlő nevűek közül első helyen a családfőket és egyenlők között azokat írjuk, akik a legnagyobb összeggel járulnak a nemzeti alaphoz. Az aranykönyv megfelelő lapjáról kivonatokat is fogunk készíteni, melyek a jelentkezők költségén, diszesen kiállítva bizonyítékul szolgálnak annak, hogy az illető a Székely Nemzeti Alaphoz hozzájárult és a nemes székely nemzet tagja.

De szerkesztünk emellett egy másik könyvet is, mely a jelzett ügy pártfogóinak jegyzéke lesz és fel fogja jegyezni azt a segítséget, mit a magyarság a szent ügyért hozni szükségesnek lát.

Az egész mozgalom ellenőrzésére az eddig megalakult és ezentul megalakuló Székelytársaságokat kérjük fel.

Honfiumi szeretettel kérjük testvéreink segítségét a nemzeti nagy cél érdekében.

Miskolc, 1908. szeptemb. 15.

Gálffy Ignác.

Politikai levelek.

Budapest, szeptember 22.

Benne vagyunk a politikai saison kellős közepében; minden átmenet nélkül, hirtelen léptünk bele, mintha a három hónapos szünet nem is röptül volna el felettünk; a politikai clubok megélnék; a megnyílt

képviselőház folyósói megnepesültek és bár egyelőre még csak az üdvözlések és nyári élmények színes elbeszélése foglalkoztatja a honatyákat, imitt-amott a nagy hullámmásban egy-egy politikai aktualitás is felmerül közöttük.

Az erdélyrészi és specialiter a székelyföldi képviselőket, leginkább azok az utolsó napokban erősen kolportált hírek érdeklik, melyek egyes fővárosi lapokban a vármegyék kikerekítésére oly nyomatékosan napirinden tartattak és a melyek a jól értesültség erős látszatával azt a benyomást keltették, hogy feltétlenül beavatott helyről veszik eredetüket. Nos hát én a legauthenticusabb forrásból merített legjobb tudomásom szerint allíthatom, hogy az új választójogi reformmal kapcsolatba hozott megyei kikerekítések, egyszerű önkényes kombinációkon alapulnak, mert a reformjavaslat — ezidőszerint — sem nagy Magyarországon, sem Erdélyben nem tervez nagyobb szabású kikerekítéseket és eddig az ez irányban folytatott beható tanácskozások kizárólag arra szorítottak, hogy egyes nagyobb magyar választókerületekben bizonyos nemzetiségű jelleggel bíró kerületek néhány községe beolvasszassék és így a magyarság szupremációjára minden vonalon biztosítsassék; ami most már Udvarhely megyét magát illeti, a leg-hitelesebben azt jelenthetem, hogy a maga épségében fentartatik és új beosztása az eddigi megállapodások szerint a legrosszabb esetben csak annyiból fog állani, hogy a távolesó pártium 7 községét elveszti és helyette Küküllő megyéből néhány közelebb eső nemzetiséglakta községe kap, melyeket a megye törzsgyökere székely lakosságának könnyű lesz a magyarságába olvasztani. Minden más verzió alaptalan és csak arra hivatott, hogy a megye nyugalmát merő kombinációk kolportálásával megzavarja.

Annyi bizonyos, hogy a politikai világ érdeklődését most kizárólag az új választói reformjavaslat tartja lekötve, melyet Gróf Andrássy Gyula — mint hírlík — már néhány nap mulva terjeszt (?) a Ház elé. És akkor ki fog derülni a nagy titok, melyet még mielőtt megszületett volna, — okkal, vagy ok nélkül — annyi méltatlan megtámadásban részesítették, különösen az ugynevezett szociáldemokraták, a kik belőle a garázdálkodásra olyan mohón kovácsolták fegyvereiket. Bizonyos tehát, hogy a nemzetünkre oly nagy horderejű kérdés tárgyalása legalább is néhány hónapi munkát fog adni a parlamentnek míg törvényerőre emelkedik és még csak azután következik a legnehezebb munka: az új választói kerületek beosztása és az új választói lajstromok összeállítása és így teljes bizonyossággal megállapítható az is, hogy az új választások sem történhetnek rövid időn belül, mert a reform teljes keresztülvitele előreláthatólag még két évet is igénybe vehet.

Egészen más azonban a magyar bank kérdése, mely tudvalevőleg záros határidőhöz van kötve, mert a közös bank szabadalma 1910. év végéig lejár és így a megoldásnak bármily alakban a legrövidebb idő alatt be kell következni; ebben a kérdésben a függetlenségi pártban

meg van az egységes vélemény, a melyhez minden valószínűség szerint a többi pártok is csatlakozni fognak, noha a nép-párt csak legközelebb nagy garral hirdette, hogy a fúzióban nem óhajt cselekvő szerepet vállalni; de hát most a fúzió eszméje nem is áll az események homlokterében és a pártok csak azért tömörülnek és azért törekszenek egységes akcióra mert ezt épen a választó reformjavaslat teszi kívánatosá a magyarság szupremációjának megmentése miatt.

Különben azt robesgetik és ennek van is némi alapja, hogy a bankkérdést a kartell-bank formájában akarják megoldani és pedig úgy: hogy külön bank lesz Ausztriában és külön Magyarországon, melyekben nemcsak az üzletvezetésben irányuló elvek lennének egyöntetűen megállapítva, hanem megfelelő pénz és érmeegység létesítésével a mai pénzrendszer változatlan maradna.

Felemlíthetnem még a szintén kedveléssel kolportált katonai kérdéseket is, de az e körül felmerült hírekben annyi a megbizhatatlanság és oly kevés a positivum, hogy kár volna velük a kedélyeket időnek előtte ok nélkül felizgatni.

Mert én most, midőn a szerkesztőség szives megbizásából e rovat betöltését átvesszem, eleve kijelentem, hogy hirasaimban nagyon ovatos leszek és csak azon eseményeket ismertetem, melyekről magamnak hiteles alapon meggyőződést szereztem.

Nem éppen ujdonság már, de záradékol mégis ide íktatom, hogy ő felsége a király úgy Wekerle miniszterelnökhöz, mint az osztrák miniszterelnökhöz intézett kéziratokkal a delegációkat Budára október hó 8-ára hívta össze és a tanácskozássokat a király személyesen fogja megnyitni. A magyar delegáció elnökül Zichy Tivadar grófot választják meg.

Figyelőd

A magyarság jövője Erdélyben.

Irta s az 1908. augusztus 24-én tartott székely kongresszuson előadta: Dr. Király Péter.

III.

Hogyha a dákóromán sophisták azon a címen tartanak a művelt római nemzet közvetett utódainak az erdélyi oláhságot, mert azok itt Erdélyben mi ellenünk magyarok ellen — jöttevőjük ellen — a hirhedt Hóra, Kloska, Krizsán vezetése alatt 1784—85-ben, nemkülönben Janku Axentie és más hasonló firmák vezetése alatt 1848—49-ben épenolyan vérlázító kegyetlenségeket követtek el, mint aminőket az erkölcsi hanyatlás és süllyedés korában a rómaiak elvadult pogány vallási örjögésből Néró, Dacius és Diokletianus császárok alatt a büntelen keresztýennekkel szemben elkövettek: ennek még talán lenne valami értelme... Ettől az összehasonlítástól azonban a dákóromán sofisták fáznak, mert a részrehajlatlan igazságszeretetet reájuk nézve egyenlő volna az erkölcsi halállal.

Azok a bestiális kegyetlenkedések, a melyeknek kálváriáját a Krisztus utáni első század folyamán különösen Néró, Dacius, Diocletian császárok idejében a rómaiaktól a keresztýenneknek elszenvadni kellett, a mennyiben azoknak leírása erkölcsi

szempontból megengedhető és lehetséges: ismeretesek a történelemből. A nótoriusabb embertelenségek közül azonban szabad legyen ideiktatva emlékezetünkbe felidézni egyet: Az itt említett sötét emlékü három római császár körül Néró volt a legbestiálisabb. Felgyújtotta Rómát, s a város felgyújtásának bünténye miatt a keresztýenek ellen főbenjáró büntető eljárást indított, mely azután a legrettenetesebb üldözéssé, emberirtássá fajult.

És minthogy az isteni tekintéllyel bíró császár maga gyanúsította meg a keresztýeneket — az ő személye iránt kötelelességszerűen érzett feltétlen bizalom és alattvalói hűség szent meggyőződéssé érlelte az egész birodalomban, de legkiváltkép Rómában azt a hiedelmet, hogy Rómát a keresztýenek gyújtották fel. Ez nyitotta meg szomorú sorozatát a legvérfagyasztóbb keresztýen üldözésnek és keresztýen tömeggyilkolásnak. Néró a markába nevetett. Az ő fátyolozott büntette miatt az ártatlanok százezrei estek áldozatul a római közölkese. edés dühének, — míg a tulajdonképeni bűnöst, mint honmentőt az egekig magasztalták és nevét hálaímába foglalták. Ez volt a keresztýenek legirtóztatóbb sorsa. — Ehhez foghatót a történelem nem ismer.

Mivel érdemelték ki ezt a keresztýenek? Azzal, hogy az erkölcsi romlásnak indult római népet, — erkölcsi cseikben megnevesíteni, az aljasság szennytől megtisztítani s az igaz Isten védelmére vezérelni akarták. A keresztýenek emberséges törekvése azokban a rómaiaknak — legkiváltkép azok vezetőinek s tanácsadóinak — erkölcsstelen megátalkodottságán, csak hosszú szenvedésteljes és önmegtagadó nehéz munka után győzedelmeskedhetett. A rómaiak, mint ilyenek soha meg nem javultak. Istenhez nem tértek. Ezért kellett nekik az első nemzetek sorából kipusztulni. Lakolnokok kellett nekik az erkölcsi világrend megsértett törvényének lábbaltiprása miatt. A rómaiak kegyetlen eljárását azonban némiképp már indokolni látszik a vallási fanatizmus és a salus rei publicae suprema lex elve... de az erdélyi oiáhságnak velünk szemben tanusított rettenetes eljárását észszerűen semmivel sem lehet megindokolni és menteni.

Ime így fest a lelkülete és történelmi érdeme az erdélyi oláhság azon részének, mely a dákóromán hamis elnevezésére hallgat.

A romlásnak indult rómaiak és a hatalmat szomjuhozó erdélyi oláhok között erkölcsi tek... tehát, — amint az itt előadott... itünik — erős a hasonlatosság. Élettani és kulturhistóriai szempontból vizsgálva azonban a dolgot, nagy és elhatározó különbséget találunk a rómaiak és a mi oláhaink erkölcsstelen mivolta között.

Nevezetesen: A rómaiak hatalmi érvényesülésük buzgolkodásának első időszakában tiszta erkölcsüek, becsületek voltak. Ezen erények tették őket az akkori világ uraivá. Ezek az erények tették őket nagygyá, hatalmassá, művelté és örök emléküekké. Ezen erények megvetése és kigunyolása döntötte le az ő dicsőségüknek s jó hírnevüknek minden oltárát, minden oszlopát.

A mi erdélyi oláhaink nem követik a rómaiaknak dicsőségkoszorúta pályafutása sorrendjét. Ők nem az erkölcsiséggel és istenes étellel, hanem a gonoszsággal és erkölcsstelen visszaéléssel kezdik. A józan erkölcs, az emberszeretet kigunyolása, vérfagyasztó kegyetlenségek — hálálanság és hűségessé lennének ezek szerint itt Erdélyben az ugynevezett dákóromán dicsőség, és államalkotás oszlopkövei. Az lenne e szerint az ő erősségük és életelemük a mi a rómaiakra nézve züllést és halált jelentett.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetési felhívás.

Eljutottunk ez év utolsó negyedéhez melyre ezuttal új előfizetést nyitunk lapunkra. Minden olvasónak tárgyalagos íteletére bizzuk annak eldöntését: megfelleltünk-e a közönség várakozásának? megfelleltünk-e mindenben higgadtan, elfogulatlanul, becsületesen hírlapírói kötelelességünknek? Megtartottuk, ápoltuk-e azt az eszmet, melyet lapunk homlokzatán hirdettünk? Megvédtük-e mindegy és minden kínálkozó alkalommal a székelység, megyénk és városunk érdekeit?

Nem kérkedünk, nem büszkélkedünk; minden hangzatos, üres frázisnál értékesebb az az elvitázhatlan tény, hogy a legközelebb lezajlott és városunk társadalmi életére oly jótékony hatást gyakorolt Székely Szövetség naggyülése is elsősorban a mi kezdeményezésünk, buzdításunk, kitartó lelkesedésünk, munkálkodásunk és lankadatlan szorgalmunk eredménye volt.

Ebben az irányban tartjuk kötelelességünknek a jövőben is haladni. Kerülni minden személyeskedést, — mellőzni minden egyéni érdeket, és tárgyalagosan, elfogulatlanul, eszményileg szolgálni a közjót, irányítani a közvéleményt — ez lesz a jövőben is szent feladatunk.

E becsületes, tisztességes cél elérésére kérjük megyénk és városunk közönségének és polgárságának hathatós, hazafias támogatását, hogy arra támaszkodva hivatásunknak még inkább megfelelhessünk.

Az előfizetési árak a lap homlokzatán olvashatók. Előfizetéseket minden naptól kezdődőleg elfogad

A „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala. (Kossuth-utca 31.)

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a szüreti mulatságon több volt a csösz, mint a tolvaj és hogy több válóper keletkezett, mint a mennyi házasság kötöttet;

mondják, hogy a vízvezeték előkészítése tárgyában kiküldött miniszteri tisztviselő azon meggyőződésben távozott városunkból, hogy ráér ő ide majd csak a jövő században lejönni, mert akorra talán a kérdés kellőleg elő lesz készítve;

mondják, hogy a reáltanodai kis térség világitását további rendeltetig két szál faggyu gyertyával fogják eszközölni;

mondják, hogy az agyagfalvi réten a 60-ik évforduló alkalmából a rég tervezett emlékoszlopot fel fogják állítani;

mondják, hogy a katonaság átvonulásának eredményeként nagyon felszaporodott a munka az anyakönyvi hivatalban;

mondják, hogy már kijelölték városunkban azt a helyet, a hová a Kossuth szobrot fogják felállítani;

mondják, hogy az utca rendezését a Szentimrében már papíron elhatározták;

mondják, hogy a legutóbbi városi közgyűlésen a képviselők oly nagy számban vettek részt, hogy a fele kénytelen volt a folyosón ácsogni.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— Udvarhely vármegye gazdasági egyesületének választmánya e hó 18-án a vármegyeház kistermében tartotta ülését Ugron Ákos főispán elnöke és a választmányi tagok élénk érdeklődése mellett. Elnök a megjelenteket üdvözölve az ülést megnyitja és előterjeszti, hogy a mezőgazdasági érdekképviseletről alkotott törvényjavaslat tervezet feletti véleménynyilvánítás képezi az ülés első tárgyát és felhívja titkárát, hogy az e tárgyban kiküldött bizottság véleményét ismertesse. Titkár előadja, hogy a bizottság a törvényjavaslatot letárgyalta, ahhoz egész terjedelmében hozzi járul bár az intenció, hogy a mezőgazdasági kamarák vármegyénként szerveztessenek s hogy bizonyos letminimum mentesítsék a kamarai illeték alól, melynek az egyesület már előzőleg is kifejezést adott, a törvényjavaslatban nincs megvalósítva. A bizottság még három módosítást ajánl és pedig: a 4 §. azon rendelkezését, hogy a törvény szentesítése után létesítendő kamarák területi beosztásához ő felsége jóváhagyása kikérendő, elhagyandónak véli, mert az a törvény végrehajtásához tartozik, mely pedig a miniszterre bízható. A 13. §. első pontjában határozottan kikötendő, hogy kamarai beltagul csak az választható, a ki a magyar nyelvet szóval és írásban bírja és végül — méltányossági okokból — mindazon kedvezményekben, melyeket a törvény az okleveles gazdatiszteknek biztosít, az igényjogosultsággal bíró gyakorlati gazdatisztek is részesíttessenek. A választmány a bizottság álláspontját magáévá teszi és az ajánlott módosításokat elfogadja.

A vármegye alispánjának átirata, melyben Medesér község azon kérelme foglaltatik, hogy köztenyészetebe pirostarka hegyi fajta bika beszerzése engedélyeztessék, miután nem volt kellőleg felszerelve, érdemileg nem tárgyalattott. A választmány azonban itt is hangsúlyozza, hogy a pirostarka bikáknak a köztenyészetbe való bocsátását csak ott javasolja, a hol a takarmányozási viszonyok az állatok istállózását követelik. Ily esetben is azonban arra való tekintetből, hogy a vármegye piros-tarka tenyészállománya egyesítették, mindég a berni-szimenthali bika engedélyezését ajánlja.

Somogy vármegye átirata a szárazság okozta takarmányhiány megszüntetésére, minthogy a vármegye e kérdésben már nyilatkozott tudomásul vétetett.

A földmivelésügyi miniszter által leküldött 20 drb „Állategészségügyi

Értesítő“ köszönettel vétetett és az érdeklődőknek kiosztatni határozott.

A földmivelésügyi miniszter rendelettel megküldi a m. kir. pénzügyminiszterium hirdetményét az 1909. és 1910. évi termelési időszakban üzembe helyezni szándékolt új mezőgazdasági szeszfőzők ügyében; tudomásul vétetett.

A budapesti kőbányai trágyaszárító gép felhívja az egyesület figyelmét trágya készítményeire; a küldött tájékoztató az érdeklődő gazdák közt szétosztatik.

A földmivelésügyi miniszter megküldi 500 példányban „A takarmány-mányban szükeklődő gazdák figyelmébe“ című füzetét, mely a gazdaköröknek szétküldetik.

A Franklin társulat által küldött „Kereskedelmi szerződésünk Szerbiával“ című füzet köszönettel vétetett és az érdeklődők között kiosztatik. Még néhány kisebb jelentőségű ügy tárgyalás után elnök az ülést berekesztette.

— Szüreti multság. A polgári Önképző kör vasárnap este a „Budapest“-szálloda színháztermében rendkívül sikerült szüreti multságot rendezett, mely alkalommal a színházterem szép és nagy szöllőfürtökkel dusan megterhelt füzérekkel volt feldíszítve és a ki azokból ügyességgel és csalafintassággal egy-egy fürtöt lopott, a bíróság elé idézve 20 fillér büntetésben marasztaltott el, mely büntetéspénz a jövedelmet szaporította. A szöllőcsöszök; Horváth Albert, Képiró Lajos, Kovács Árpád, Bodroghy Balázs, Kapcsa Ignác, Szentpéteri Gyula, Válenesik Jenő, Vida Gyula és Zderka Gyula, a pástornókkal: Tamás Annuska és Ilonka, Buci Róza, Vladár Rózsika, Kovács Erzsike, Fülel Róza, Jakabos Róza, Kassay Berta, Csép Bertával festői magyar jelmezekben örködték a tolvajokra és a kit fülön csiptek irtalmatlanul a bíróság elé idézték. De volt tréfás házasságkötés, elválás, levélposta, szerencse halászat, árverés, confenttidobás és sok más tréfás multság, mely folyton jókedvben tartotta a szépszámu közönséget; ay ifjúság pedig bőven kivette részét a táncból, melyhez a zenét Kónya Jancsi kitűnő zenekara szolgáltatta.

— Áthelyezés. Fekete Ferenc nagy-szebeni adóhivatali szolgát a székeludvarhelyi pénzügyigazgatóságnál megüresedett hivatalozgái állásra helyezték át.

— Csipkeverő háziipari tanfolyam. Derzsi Samuné, szül. Derzsi Róza Székelyudvarhelyt, Király-utca 31. sz. alatt, kellő számu jelentkezők esetén folyó évi 5-én csipkeverő háziipari tanfolyamot nyit leánykák és felnőttek számára. A fehérnemű-, ágynemű és ruba diszítésére igen hasznos csipkék készítését teljesen, ugyszintén a csipkék rajzát is korrektül betanítja méltányos havi 20 korona tandíjért 8—10-es csoportokban. Egy havi idő épen elég arra, hogy a mindennapi életben szükséges csipkék készítését lelkiismeretes vezetés s odaadó szorgalom mellett, bárki elsajátíthassa. A csipkeminták e lap kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedésének kirakatában) tekinthetők meg és ugyanitt a jó ügyíránti szivességből a tanfolyamra való jelentkezéseket is elfogadják. Azon-

ban Derzsiné lakásán is lehet jeleantkezni. Ajánljuk a gondos háziasszonyok és leányos mamák figyelmébe.

— Halálos baleset. Szombaton e hó 9 én este 7 órakor nagy baleset történt a zsigmondtelepi hegyi pályán. A munkások mint rendesen szombat este kapták ki a hetibérüket és a helyett, hogy gyalog tettek volna meg a hosszú utat a gyárig, a hétfő reggeli szállításra felvontott kocsik egyikére néhány darab fát rakodtak és a szigorú tilalom ellenére vagy harmincan rátelepedtek és az ekkent tulterhelt kocsival lefelé haladtak a nagy gyorsasággal nekilendült vonaton; utközben midőn a fékező a veszélyt sejtve fékezni akart észrevette, hogy a fékező készülék megtagadja a szolgálatot, hirtelen leugrott és odakialtott társainak: „Ugorjatok le emberek! Min'egy huszonhétnek sikerült is az ugrás, miközben könnyen megsérültek, de hárman maradtak a száguldó kocsin, mely egyre kiköcskent és a három embert messze eldobta. Az aldozatok egyike azonnal meghalt; kettőt behoztak a vármegyei kórházba, kik közül egy a szenvedett sérülésekbe szintén meghalt, egy pedig még ápolás alatt maradt. Ugy hírlik, hogy a fékező készülék egy csavarja az örületegyorsaság folytán meglazult vagy egészen kiesett, de ezt majd csak a megejtett hivatalos vizsgálat fogja kideríteni; annyi azonban már eddig is teljes bizonyossággal megállapított, hogy az egész balesetet a munkásoknak azon könnyelmű rakoncátlankodása okozta, hogy a szigorú tilalom ellenére, kényelmi szempontból nem gyalog tettek meg az utat, hanem a kocsit használva erősen megerhelték. Az aldozatok egyike Bokor István 17—18 éves legényember, a másik pedig Boross János fiatal házas volt.

— A hóstati rendőrgyilkosság ügyében Kolozsvárt több mint egy hétig tartott az esküdtszéki tárgyalás és nemcsak a vádlottakat, de a bírakat, esküdtteket, védőket és a közönséget is teljesen kimerítette. Az egyik fő vádlott Albert Mihály érdekében szombaton éjjel dr Nagy György országgyűlési képviselő két órán át tartó nagyhatású védőbeszédet mondott, mely mély benyomást tett a közönségre és számos gratulációt biztosított a nagy tudású fiatal ügyvédnek.

— A székelkeresztúri képezde ügye. A közoktatásügyi miniszteriumtól Kertész K. Róbert műszaki tanácsos, kedden a képezde kertjét nézte meg és Sebessy János alispán információja alapján a tanítóképző intézet állandó elhelyezésére a megszemlélt kertet hozza majd javaslatba a miniszteriumban.

— Kedélyes gyűjtés a Kossuth-szoborra. Sümegi Vilmos képviselő leleményességét orsságszerte ismerik. A gyergyószentmiklósi Kossuth-szobor 10000 koronát meghaladó alapjának nagyrésze a Sümegi Vilmos kiapadhatatlan és mindig frapáns leleményességének gyümölcse. Most ujra 70 koronával gyarapította. Székelyudvarhely új képviselője Solymossy Endre a választás előestéjén fogadott 50 koronában a régi képviselővel Dr Kovácsyval, hogy nem lesz egyhangú a választása. A fogadásba Sümegi vitte bele a felés lelépő követeket, de már készen volt a cél: — a gyergyószentmiklósi Kossuth-szobor. Solymossyt egyhangulag választották meg s így

vesztett de sietett feledni De Sümegi a Kossuth szobrot nem felejtí soha. Most kasszál a be a vállásügyi miniszteriumban Solymossytól a pénzt de a jelenlevő Ugron Ákos főispán sem menekülhetett Sümegi elől s így a főispán 20 koronájával 70 korona lett a fogadásból. De az udvarhelyiek sem voltak restek és viszonzásul az agyagfalvi emlékre 30 koronát emeltek el az aldozatra mindig kész Sümegitől. Így áldozó még saját terhére is, csakhogy az országosan ismert gyergyószentmiklósi Kossuth szobor alaptökéje gyarapodjék.

— Elismert jó hazai gyártmány, Ó-Budai különlegesség név alatt egy új fajta vászon kerül forgalomba, mely az Ó-Budai fehérítő és csinózó gyárban lesz előállítva, s mely hivatva van jó minőségénél fogva a külföldről gyakran magyar név és gyártmány alatt becsesempézett hasonló árukat kiszorítani. Jelen újdonság Székelyudvarhelyt kizárólag csak Barcsa y Károly női és férfi divatruházában kapható.

Lapzárta előtt.

Budapest, szeptember 23.

Karlócán kedden a harmadizben megtartott szerb nemzeti kongresszusi választásnál Bogdanovics Lucian budapesti püspök 39 szavazattal szerb patriárchának megválasztott. Nikolics Miron pakráci püspök 25 szavazatot kapott.

Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter a képviselőház első ülésén betérjesztette az 1909. évi költségvetést e szerint az állam összes kiadásai másfél milliárdnál többet: 1.555.729.907 koronára, bevételei 1.555.777.976 koronára vannak előirányozva. Az államháztartási felesleg 48.069 K A felesleg az ideinél 1.927 K-val több. Wekerlét zajosan megéljenzették.

A képviselőház ma választotta meg a delegáció tagjait és üléseit a delegacionális tárgyalások tartására bizonytalan időre elnapolta. A költségvetés tárgyalását csak azután kezdik meg.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

Eladó házhelyek a Solymossy-utcában!

Értekezhetni Dr Solymossy Lajos főrealiskolai igazgatóval.

Tölgyfaeladási hirdetés.

Az olaszteleki kistársulat közbirtokosság a „Tortona“ nevű ligetes legelő erdejében tuskon és mellmagasságban kijelölt 900 drb. tölgyfát amely előzetes becslés szerint mintegy 662 m³ mü és 266 m³ tüzi fát tesszen ki Olasztelek községhezánál 1908 évi november hó 19-én d. e. 10 órakor tartandó zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek becsáron felül, tövön az erdőben eladja.

Kikiáltási ár 9972 K.
Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.
Utóajánlat nem fogadtatik el.
Részletes becslés, árverési és szerződési feltételek a vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulírott nál megtekinthetők.

Olasztelek 1908. szeptember 19.

Ifj. Bartha István
k. kb. elnök.

Eladó beltelek.

Szekelyudvarhely Deák-tér 16. sz. alatt levő emeletes kőház, forgalmas üzlethelyiséggel eladó. Értekezhetni Dr Kovács Jenő ügyvéddel.

**FOGORVOS
PERL JÓZSEF**

American dentist
Szekelyudvarhelyre tartózkodik.

Lakása: Budapest Szálloda 2. sz.

Rendel. délelőtt 9—12 óráig és
délután 2—5 óráig. —

Tartózkodási idő okt. 2-ig.

Egy 5 szobás lakás,

konyha, kamara és más mellék helyiségekkel, nagy gyümölcsös és árnyas verandával a Király-utca 28. sz. alatt azonnal kiadó. Bővebbet Zillmann vm. árvaszéki kiadó urnál vármegyeház.

**Koreshhelyiség
bérbeadás.**

Alólírott község előljárósága közhírré teszi, hogy a község új koreshelyisége, mely hat szobából és a szükséges pince s mellék helyiségek-
ből áll, folyó évi szeptember 27-én d. u. 1 órakor a község házánál 3 (három) évre haszonbérbe adatik. Kikialtási ár 500 K. Feltételek alólírott-nál megtekinthetők.

Farkaslaka, 1908. szeptember 14.
Orbán Gábor főbíró.

430—1908. ki. szám.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye oklándi járásához tartozó homoródszentpáli körjegyzőségben rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6., illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt minősítéseket, valamint eddigi alkalmaztatásukat s erkölcsi megbízhatóságukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi október hó 15-ének d. u. 5 órájáig annál is inkább nyújtsák be mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás: 1000 korona.

A homoródszentpáli körjegyzőség: Hsztpál, Recsenyéd, Hsztpéter, Hvárosfalva és Hjánosfalva községekből áll.

Oklánd, 1908. szeptember 18-án.

SZABADI, főszolgabíró.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Szekely-Udvarhely” kiadóhivatala Szekelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

6539—1908. tkvi sz

Hirdetmény.

Szekelyszállás községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonának a telekjegyzőkönyvbe való bejegyzése és tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. 38. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t. c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi *április hó 1. napjáig* bezárólag a tkvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi *április hó 1. napjáig* bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többre figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi *április hó 1. napjáig* bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik

Szekelykeresztur, 1908. évi szeptember hó 15-én.

CSERESNYÉS,
kir. járásbíró.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítanak **Betegh Pál** könyv-papírkereskedéséből Szekelyudvarhelyt.

BORI!

Fernengel Gyula szekelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

„Gazda szeme bizlalja a nyáját!”

Ez a régi, de ma is jó közmondás sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Szekelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

uj rendszerű

férfi és női
cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép s gondos készítményeiről

Csemegeszlő,

csakis elsőrendű nemas fajok, — poszkosaranként 2-80 K, 100 kg. vételnél 40 K. Csemégeszlő feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K, turkizán és ananász 32 K, postakosaranként 2-40 K. — Paradicsom, 15-lit. hető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasúti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít: **Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.**

Szekelyudvarhely város legolcsóbb étkező helye.

BENEDEK BÉLA

vendéglője és szállodája a „Szarvashoz” Kossuth Lajos utca 8. szám alatt, közvetlen a piac mellett.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a Kossuth Lajos utca 8. szám alatti csaknem másfél század óta fennálló „Szarvas” című vendéglőt a modern kor követelményeinek megfelelően újra építtettem; több vendégszobával egészítettem ki és mai naptól fogva a m. t. közönség rendelkezésére bocsátom.

Midőn csaknem 3 évtized alatt szerzett tapasztalattal vendéglő és szállodámat, általában közismert olcsó és kitértő szekely konyhámat, a kizárólag saját felügyeletem alatt szüretelt valódi erdélyi hegyi boraimat nagybecsű pártfogásába ajánlom és az eddigi kegyes pártfogását megköszönöm és azt a jövőre is kérem, kiváló tisztelettel:

Benedek Béla, vendéglős.

Mindennap frissen csapolt poharas sör.

Udvarhelyvármegye Szekelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

313—908. szb. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alsósófalvi és bögözi körjegyzői körbe egyenként évi ezer-ezer korona fizetéssel

segédjegyzői

állás rendszeresített, ezen állásokra pályázatot hirdetek. A kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, az 1883. évi I. t. c. 6., illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt minősítéseket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványokat *folyó évi október 5-ig* beadhatják. Szekelyudvarhely, 1908. szeptember hó 17-én.

Dr Demeter Lőrinc,

főszolgabíró.